

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SCLOVENECE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon šte. 2992

Tajinstvena potovanja nemških državnikov v Rim

Komaj je odšel Göring, sta najavljena že Neurath in Blomberg

Rim, 2. maja. Nemški zunanji minister Neurath prispe jutri v Rim. Spremljali ga bodo višji uradniki in strokovnjaki zunanjega ministrstva. Italijanski in tuji politični krogi v Rimu pripisujejo njegovemu obisku velik pomen, ne le zaradi tega, ker se ima ob tej priliki skleniti nov sporazum med obema državama, nego tudi zato, ker dokazujejo sestanki nemških in italijanskih državnikov, ki se vrstijo v smislu sklepov, sprejetih o priliki prvega sestanka Hitlerja s Ciano v Berchtesgaden, da je osiše Rim—Berlin še vedno trdn.

V ostalem je cela vrsta važnih vprašanj, ki se tičejo obeh držav, in ki se imajo prej ko slej urediti. Neurath in Ciano bosta o priliki svojih sestankov v Rimu lahko določila skupne politične smernice glede teh in drugih takih vprašanj. Von Neurath se bo po mnenju diplomatskih krogov v Rimu poučil predvsem o srednjeevropskih problemih. Skušal se bo dogovoriti s Ciano tudi o skupnem stališču, ki ga naj bi Italija in Nemčija zavzeli napram zapadnim velesilam, predvsem Franciji in Veliki Britaniji.

Maršal Blomberg bo prišel v Rim okrog 9. majnika.

Göring na Bledu

Včeraj je odšel nazaj v Nemčijo

Bled, 2. majnika.

Bled je bilo govorno še popolnoma mirno. Samo z južnih krajev države je prišlo semkaj nekaj gostov, ki so hoteli pravoslavne velikonočne praznike preživeti na Gorenjskem. Velika senzacija pa je nastala včeraj popoldne, ko se je po blejskih ulicah pokazala širokopleča postava pruskega ministrskega predsednika generala Göringa, ki je kakor znano tudi vrhovni poveljnik nemškega letalstva, predsednik državnega zbora in vrhovni diktator nemške gospodarske štiriletke ter Hitlerjev izbrani zaupnik za težja politična poslanstva.

v inozemstvu. General Göring je prišel na blejsko postajo z rednim brzovlakom iz Gorice v posebnem vozu, ki ga spremlja vso pot iz Nemčije v Italijo in nazaj. Sprejema ni bilo nobenega, ker je potoval general kot zasebnik. Le služitelji javne varnosti so silno diskretno opazovali prihod nemškega državnika. Zunanje ministrstvo mu je poslalo nasproti enega uradnika, ki mu je želel dobrodošlico. General Göring je na Bledu izstopil ter tamkaj tudi prenočil. Ker se nikoli ni bil v tem kraju, ga je šel snoti in davi obkudovat in se je menda silno pohvalno izrazil o urejenosti tega najlepšega gorskega letovišča v Jugoslaviji. Ogledal si je tudi okolico Bleda ter se mu je pokrajina tako dopadla, da je hotel celo videti okolico Kranja, ki mu je tudi ugajala. Davi se je gen. Göring poslovil od Bleda ter na postaji Bled vstopil v svoj voz, ki je bil priključen rednemu brzovlakom, ter se odpeljal čez Jesenice dalje proti Monakovem. Postaja je bila okrašena z jugoslovanskimi zastavami, a bivanje generala Göringa med nami je bilo ohranjeno v takšni tajnosti, da niti uslužbenci na kolodvoru niso vedeli, komu na čast je bil razobešen kin. Generala Göringa so številni turisti spoznali, ko se je peljal skozi jeseniško postajo, kjer se je prikazal pri oknu. Pozdravov ni bilo nobenih. Ravno tako tudi odzdravov ne.

Pariške prerokbe

Blok Dunaj-Praga-Pešta proti prodiranju hitlerizma

Pariz, 2. majnika. TG. V »Echo de Paris« je napisal znani uvodničar in zunanje politični strokovnjak Pertinax pod naslovom »Avstrija, Madžarska, Češkoslovaška — možnosti njihovega sodelovanja« članek, ki je vzbudil v diplomatskih krogih veliko zanimanje. Pertinax razpravlja o uspehih beneške konference, v kolikor tičejo Avstrijo, ter nadaljuje:

»Avstrijski zvezni kancler Schuschnigg se je vrnil z Benet brez vsakih nadaljnjih utvar. Sedaj točno ve, kakšno razpoloženje vlada pri italijanski vladi v pogledu obrambe avstrijske neodvisnosti. V ničemur Schuschnigg ni popustil, tako pravijo, in nobene obljube mu niso mogli izsiliti. Nikakor ni hotel obljubiti, da bi dovolil avstrijskim hitlerjevcem, da bi vstopili v njegovo vlado, čeprav je italijanska vlada skozi usta Virginija Gayde skušala prepričati svet, da je Schuschnigg kapituliral. Schuschnigg se bo odšel varoval, da bi svoje doprinesel k osamitvi Češkoslovaške in ne bo zavrgel tistega plodnosnega dela, ki je bilo v tem pogledu do sedaj že opravljeno. Zatenkrat pa je vsa njegova pozornost obrnjena proti Budimpešti, ker hoče najprej pridobiti Madžare za sodelovanje v skupini držav, ki naj bi se skupno upre prodiranju Nemčije po Podonavju.

Ali je torej res mogoče, da bomo še to doživeli, da bo Avstrija skušala posredovati, da se ustvari blok Avstrija — Češkoslovaška — Madžarska? Ali se bo razdraženosti hitlerizma zares posrečilo, da pomaga k temu tudežu? Nočemo nič prerokovati, toda pred nami je nekaj značilnih znamenj, ki jim je treba posvetiti pozornost. Znano je, da je imel Schuschnigg v kratkem času dva

zaporedna govora. V prvem je podčrtal, da se Avstrija Otonu Habsburgskemu ne odreče za vselej, ampak da je njegov povratek samo vprašanje časa, v drugem pa je povdaruil, da je avstrijsko redoljubje danes že tako močno, da Habsburžanov ne potrebuje za svoje trajanje. Ali ni tega storil za to, da pomiri Češkoslovaško, ki Habsburžane odločno in brezkompromisno zavrača. V kolikor tiče Madžarske, se je treba spomniti samo govora, ki ga je v Szegedu imel ministrski predsednik Daranyi, ki je dejal, da želi poravnati vse spore s svojimi sosedi na podlagi enakopravnosti, a menda prvič v povojni zgodovini ni več omenil meje. Ali ni tega storil za to, da pomiri Češkoslovaško, ki o kakšni reviziji meja noče ničesar slišati. Madžarska sama začenja čutili, da bi hitlerizem, ako bi se v deželi razpasel, popolnoma porušil njen socialni notranji sestav. Za to se ga boji, čepravno je v vsej svoji zgodovini bila zvesta zaveznica Nemčije.

Tudi je treba omeniti še vest, ki jo je priobčil »Tempe« in ki pravi, da je Češkoslovaška predložila Madžarski podpis posebnega prijateljskega pakta, v katerem bi bilo izrecno omenjeno, da Češkoslovaška nisa ničesar proti enakopravnosti Madžarske v pogledu oboroževanja.

Vsa srednja Evropa se je začela ozirati okrog sebe, kje leže nevarnosti za njeno varnost. Čim prej in čim bolj krepko bosta nastopili Francija

in Anglija, tem prej se bo končal lov za podonavskimi državami od strani lovecev, ki jim nič dobrega nočejo.

Miklas v Pešto

Iskanje novih opor v boju proti Nemčiji

Dunaj, 2. majnika. TG. Jutri rano zjutraj odputuje z Dunaja avstrijski zvezni predsednik Miklas v Budimpešto, da napravi madžarskemu regentu admiralu Horthyju uradni vladarski obisk. Miklas se bo pripeljal v madžarsko prestolnico ob pol enajstih dopoldne, kjer bo avstrijskega predsednika in njegovo soprogo sprejel regent Horthy s svojo ženo. V spremstvu predsednika Miklasa bo državni tajnik za zunanje zadeve dr. Schmidt ter številno osebje iz krogov zunanjeja ministertva in armade. Na čast avstrijskemu predsedniku bodo prirejene številne slavnosti. Miklas bo zaključil uradni del svojega obiska v sredo, 3. majnika, ko se bo odpeljal nazaj na Dunaj.

Mednarodni politični krogi pripisujejo temu obisku veliko politično važnost, posebno v sedanjem položaju, ko postaja od dne do dne bolj jasno, da si bo morala Avstrija priskrbeti še druge oslone za svojo varnost in neodvisnost, odkar se je zveza med Italijo in Nemčijo izkazala kot nezanesljiva in varljiva opora v borbi Avstrije proti objestnosti hitlerizma.

„Preslepiti se ne damo!“

Dunaj, 1. maja. AA. Na današnjem sprejemu delegatov patriotične fronte je zvezni kancler dr. Schuschnigg izjavil tole:

V notranji politiki smo vnovič pokazali, da hočemo deželo privedi do željenega miru in pomiritve. V Avstriji je izključena vsaka zahrblita politika. Svojo roko prožimo vsakomur, preslepiti pa se ne bomo pustili.

† Ravnatelj Matej Hubad

Ljubljana, 2. maja.

Zalostna vest je danes obšla Slovenijo ter je segla tudi čez njene meje: Matej Hubad je umrl. Že več let smo bili v bojazni za njegovo življenje, zakaj ta naš zaslužni preporoditelj na glasbenem polju, zaslužni organizator in umetniški vodja je zadnja leta, v zadnjih visokih letih zelo hiral. Davi ob 4 zjutraj je na svojem domu Pred škofijo po dolgi in mučni bolezni umrl. S poslopji gledališč, Glasbene Maticice in Filharmonije so zavirale žalne zastave, ki naj pričajo, kako ti pomembni kulturni in umetniški zavodi Ljubljane žalujejo za pokojnim Matejem Hubadom.

Pokojni Matej Hubad se je rodil 28 avgusta 1866 v Povodju pri Skaručni blizu Ljubljane. Gimnazijo je v Ljubljani dovršil l. 1886, nato pa se je vpisal na juridično fakulteto v Gradcu, kjer je isto leto odslužil tudi vojaški rok. Nato je odšel na dunajski konzervatorij za glasbo in igralsko umetnost, kjer je štiri leta študiral harmonijo, kontrapunkt, orgle, solistično petje in klavir. Po dovršenih študijah je prevzel 1. decembra 1891 svoje mesto pri Glasbeni Matici v Ljubljani kot učitelj solističnega petja, klavirja, glasbene teorije, harmonije, kontrapunkta in zgodovine glasbe. V času od 15. septembra 1896 do 15. septembra 1898 je svoje študije na dunajskem konzervatoriju nadaljeval ter je 19. februarja 1898 dobil državno usposobljenost za samostojno poučevanje in vodstvo glasbenih šol. Potoval je v študijske namene v Prago, Drazdane, Lipsko, v Berlin, Varšavo in Krakov. Povsod je študiral glasbeno literaturo, utroji glasbenih šol, konzervatorijev in vodstvo narodnih gledališč. V jeseni 1898 je zopet prevzel svojo zgodovinsko važno misijo pri ljubljanski Glasbeni Matici.

Matej Hubad je dobil Glasbeno Matico na stopnji nižje glasbene šole. Dvignil jo je z vztrajnim delom na stopnjo dobre srednje strokovne šole, iz nje pa se mu l. 1919 posrečilo razviti prvi jugoslovanski konzervatorij, ki je bil tedaj najvišji glasbeni zavod v državi. Ko je Hubad nastopil svoje mesto pri Glasbeni Matici, je imela šola Glasbene Maticice 120 učencev, v l. 1919-20 pa že 1200. Glasbena vzgoja je tako napredovala, da je imel konzervatorij v prvem letu svojega obstoja 62 gojencev.

Matej Hubad je bil ves čas svojega delovanja pri Glasbeni Matici tudi glavni urednik vseh njenih

muzikalnih izdanih. V letih 1902 do 1905 so izšli med drugim Mokranjčevi »Rukoveti srbskih narodnih pesmi«. Kakšnih 15 let je sodeloval pri zbiranju slovenskih narodnih pesmi. Povsod je ustanovljal in organiziral podružnice in šole Glasbene Maticice, kjerkoli prebivajo Slovenci. Dobrih 36 let je vodil vse velike zborovske, oratorijske in instrumentalne koncerte Glasbene Maticice.

Bil je odlični prirejevalec slovenske narodne pesmi. Posrečilo se mu je našo pesem postaviti na koncertni oder in doseči z njo lepe glasbene uspehe. Mnogo zaslug ima tudi kot vzgojitelj naših glasbenih umetnikov ter je kot profesor solopetja v koncertnem in opernem petju izvežbal med drugim: Miro Devovo, Pavlo Povšetovo, Irmo Polakovo, Marico Perslovo (operno altistko v Bratislavi), Režiko Thalerjevo, Josipa Rijavca, Ljubišo Iličiča, Josipa Križaja, Betteta, Levartja, Banovca ter najmlajše soliste, med temi Golobovo v Ljubljani in Mezetovo, članico opere v Belgradu. Vzgojil je celo vrsto glasbenih učiteljev in dirigentov, ki vzgajajo sedaj našo mladino.

Pevski zbor Glasbene Maticice je kot njegov vodja izvežbal do take popolnosti, da velja kot eden najbolj odličnih zborov v vsej državi. Priredil je s tem zborom koncerte in gostovanja v Ljubljani, v vsej državi, na Poljskem, Češkem in v Franciji ter je povsod dosegel največje priznanje. Povsod je s tem zborom izvajal največja dela domače in svetovne glasbene literature.

Poleg svojega obilnega dela v Glasbeni Matici je Hubad tudi agilno delal v odboru Dramatičnega društva v Ljubljani. To društvo je svoj čas vzdrževalo slovensko gledališče v Ljubljani. Bil je ponovno intendant našega gledališča in tudi upravnik Državnega osrednjega Narodnega gledališča v Ljubljani, kakor je sedanjí naslov slovenskega gledališča.

Država in razne znanstvene umetniške ustanove so vidno dale Hubadu za njegovo življenjsko delo svoja priznanja. Matej Hubad je bil odlikovan med drugim z redom sv. Save III. stopnje, z redom Beleške orla V. stopnje, z redom Jugoslovanske krone III. stopnje. Češka država je Hubada odlikovala z redom Beleške leva IV. stopnje, francoska akademija umetnosti in znanosti pa s svojim odlikovanjem. Hubada je imenovala za svojega člana Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti. Jugoslovanska pevška zveza za svojega častnega člana, prav tako pa tudi mnogo društev, ki so včlanjeni v tej zvezi. Po Hubadu se imenuje Hubadova pevška župa, v kateri je včlanjenih mnogo slovenskih pevskih društev. Hubad je bil častni prevodja Belgrajske pevškega društva in to še izpred svetovne vojne. Skoraj vsi slovenski pevski zbori so ga imenovali za svojega častnega člana. Mesto Ljubljana ga je v priznanje njegovih zaslug imenovalo za svojega meščana, njegova rojstna občina Vodice nad Ljubljano pa svojega častnega občana.

Dokler bo živelo slovensko glasbeno življenje in bo donela slovenska pesem, spomin na Mateja Hubada ne bo ugasnil! Slava njegovemu imenu, njegovi duši, ki je tudi na tem svetu iskala tolažila pri Bogu, pa naj sveti večna luč! Vsem svojem našo iskreno sožalje!

Glasbena Matica ljubljanska obvešča vso slovensko javnost, da je umrl v nedeljo ob 4 zjutraj v Ljubljani na svojem domu koncertni vodja Glasbene Maticice in ravnatelj Drž. konzervatorija v pok. gosp. Matej Hubad. Pogreb blagopokojnika bo jutri, v torek 4. maja, ob 16 izpred poslopja Glasbene Maticice v Vegovi ulici. Pokojnikovo truplo bodo prepeljali v poslopje Glasbene Maticice v torek zjutraj, v ponedeljek pa bo ležal na domu. Pred škofijo 18. II. nadstropje. Glasbena Matica poziva vso slovensko javnost, predvsem pa naše glasbene pevške kroge, da počastijo spomin pokojnika, ki si je pridobil za razvoj slovenske glasbe največjih zaslug.

General Molla

zaseda deželo Baskov

Salamanca, 2. maja. AA. Nacionalistično vrhovno poveljstvo je sinoči ob 20 izdalo komuniké o položaju na frontah, v katerem pravi:

Na aragonski fronti se je naš položaj nekoliko popravil. Pri Teruellu so imele naše čete sprčo slabotnega odpora nasprotnikov precejšnje uspehe. 12 oboroženih milicnikov je prestopilo na nacionalistično stran.

Na baskijski fronti so nacionalisti včeraj popoldne zavzeli Bermeo, Munlato, Federnalez in Visto Alegre. Nasprotnik se je z begom umaknil in je pustil na bojišču večje množine bojnega materiala. Sinoči ob 19 so nacionalistične čete prodrle do svetilnika na rtu Macichachu.

Pri andaluzijski fronti so bili republikanski napadi pri Cordobi in Granadi krvavo odbiti in so imeli nasprotniki velike izgube.

Vittoria, 1. maja. AA. (DNB.) Na baskovskem bojišču so nacionalistične čete prodrle do vasi Amorebjeta, ki leži 17 km od Bilbao. Čeprav je vas oddaljena samo 5 km od utrjenih postojank marksistov, niso tamka nacionalistične čete naletele na noben odpor. Prebivalstvo je povsod pozdravljalo nacionalistične čete in jim prirejalo navdušene manifestacije ter izražalo radost, da so jih osvobodili od marksističnega nasilja in anarhosindikalistične milice. Pravijo, da vlada v Bilbao lakota in da zahteva malone vse prebivalstvo, naj se mesto uda. Prav tako zahtevajo tudi inarhosindikalisti, naj se mesto preda. Na česti med Durangom in Bermeo so nacionalistične čete našle trupla žensk, ki so jih marksisti pobili, ker so kazale simpatije do nacionalistov.

Nacionalistični oddelki, ki so po zavzetju Guernice prodirali dalje po cesti proti Bernu, so po vrsti zavzeli vasi Mandaco, Federnalez, Foruo Morueto

in Axpe severovzhodno Bilbao. V Berveo so vdrl v večernih urah. Zavzete te pristanišča je velikega vojaškega pomena. V tej luki se je doslej izkrcavala pretežna večina vsega blaga, kar ga je v zadnjem času prispelo v Bilbao. Kapitulacija Bilbao je sprito teh nacionalističnih uspehov postala že zelo pereča.

Sinoči je imel general Quipeo de Llano govor po radiu. Med drugim je omenil padec samostana Matere božje Caveza. General je naglasil, da v tem primeru ni mogoče govoriti o kakem vojaškem uspehu republikancev. V samostanu se je nahajalo 1200 žena in otrok ter vsega skupaj 72 civilnih gardistov. General je glede na prve vesti, da je bilo v samostanu ujetih 600 ljudi, menil, da so republikanske čete po svoji navadi izvršile pokol v zavzetem samostanu. O potopitvi oklopne ladje »Españes« je general dejal, da je na tej ladji poveljeval oficir, ki je veljal za velikega junaka. Ladje niso potopila vladna letala, ki so vobče nesposobne, nego je ladja zadela na mino.

Rdeči zavzeli samostan Caveza

Andujar, 2. maja. AA. (Havas.) Republikanske čete so včeraj zavzele samostan Matere božje v Cavezi. V samostanu se je že pred 9 meseci utaborilo 300 civilnih gardistov s svojimi rodbinami, skupaj 1200 ljudi, ki so jih republikanci ves ta čas oblegali. Včeraj popoldne so izvršili poslednji napad. Nacionalisti so se le malo branili. Vsem obleganecem so republikanci priznali. V poslednji borbi je bil njihov vodja kapetan Cortez ranjen.

Teden boja proti jetiki

„Storil sem svojo dolžnost“

Ljubljana, 22. maja.

Ljubljana in z njo vsa Slovenija je v začetku tega meseca v znamenju borbe proti tuberkulozi. Še nikoli do sedaj ni Protituberkulozna zveza organizirala svoje propagande za boj proti najbolj nevarni bolezni množice in vsega naroda, jetiki, tako kakor letos, dasi so bile tudi prireditve v prejšnjih letih na vzorni višini in spretno organizirane. Letos pa se je PTIzi posrečilo vzbuditi zanimanje med najširšimi plastmi ljudstva kakor tudi med najvišjimi predstavniki naše javnosti.

Danes so tako v Ljubljani, kakor po vseh večjih središčih v Sloveniji bile prirejene številne protituberkulozne razstave, predavanja in druge prireditve. Občinstvo je radovolje kupovalo znake z napisom »Storil sem svojo dolžnost« ter tako prispevalo v sklad za borbo proti jetiki. V dvorani OUZD je bila prirejena razstava, ki nazorno kaže grozote in potrebo boja proti jetiki. Sredi pa je bila v dvorani OUZD svečana otvoritev protituberkuloznega tedna, ki so jo s svojo navzočnostjo počastili številni predstavniki in pa občinstvo. Navzočni so bili med drugim gg. ban dr. Marko Natlačen, divizijski general Tonič, zastopnik škola kanonik dr. Klinar, mestni župan dr. Adlešič, zastopnik OUZD, Pokojniškega zavoda, Delavske zbornice, zdravniške in lekarnarske zbornice, posameznih zdravstvenih zavodov, Rdečega križa itd. Nad govorniškim odrom je bil pritrjen protituberkulozni križ iz žarnice.

Prireditve je otvoril predsednik Protituberkulozne zveze dr. Joža Bohinjec, ki je pozdravil vse zbrane, zlasti pa g. bana dr. Natlačena, kot najvišjega čuvarja državne avtoritete in kot čuvarja ljudske blaginje, zlasti zdravja in ki je s svojo navzočnostjo dal tej prireditvi največjo moralno podporo. Enako je pozdravil dr. Adlešič kot župana kulturnega središča Slovencev ter se mu zahvalil za veliko naklonjenost, ki jo je mestna občina izkazala Protituberkulozni ligi. Letašnji protituberkulozni teden je prirejen pod geslom: »Vse narod se mora boriti proti tuberkulozi!« V tem tednu naj vlada med nami mir božji, te dni naj bodo misli vseh dobrih in poštenih Slovencev in Jugoslovancev posvečene potrebi blažive bede in trpljenja, ki vlada v družinah bolnikov. Božji mir naj ublaži vse strasti, vsaj en teden naj bo vsak Slovenec in Jugoslovčan samo človek z dobrim srcem.

Govor bana dr. Natlačena

G. ban dr. Marko Natlačen je nato izjavil:

Teden, ki se prične z jutrnjim dnem, je posvečen boju zoper enega najnevarnejših sovražnikov človeškega rodu — zoper jetiko.

Tiho in neopazno zalezuje jetika svojo žrtev; zajedla se je že v njeno kri in meso, še predno se je žrtev dobro zavedala njenega sovražnega smrtonosnega obhoda. In prav zaradi tega je jetika tako nevarna in so njene žrtve tako številne.

Zalost se je naselila v hiši, kjer si je izbrala jetika svojo žrtev; veselje je tam umolknilo in smeh je utihnil; mračna skrb, ki je kakor pusta megla zajela vso hišo, ju je izpodrinila. Kaj bo počela vdova s kopico neposkrbljenih otrok, ako podleže bolezni oče, ki je z delom svojih rok vse preživljal? S kakšno trpkostjo se zajedla v srca družine skrb za mater, ki jo je neizprosna jetika priklenila na posteljo! Kako trepetati mati v strahu za življenje svojega otroka, ki mu neusmiljena jetika piše žalostno usodo v njegovo mlado lice! Zdravnik, zdravila, zdravilišče — koliko stane to denarja! Izčrpavajo se prihranki, nastajajo in rastejo dolгови; z boleznijo prihaja v hišo tudi pomanjkanje, beda.

Da, jetika je tako težka in resna ljudska bolezen, ona povzroča narodu tako ogromno gospodarsko in socialno škodo, da bi moral v boju zoper njo nastopati složno ves narod; boj proti jetiki je tako važen, da bi morali pri tem sodelovati vsi, tudi občine, banovine in država.

Banovina, ki ji imam čast načelovati, se zaveda v tem pogledu na polni meri svoje dolžnosti. Ne nameravam govoriti obširneje o Golniku, zdravilišču za bolne na pljučih, ki je v naši državi danes gotovo najmočnejša trdnjava v fronti zoper tuberkulozo. Tisoč in tisoč iz vseh strani naše države, ki so bili takorekoč že zapisani smrti, so tu našli zopet zdravje in bili vrnjeni svojem in svojemu poklicu.

Da pa naša banovina tudi ciser izpolnjuje v tem oziru svojo dolžnost, dokazuje dejstvo, da je izdala v preteklem proračunskem letu neposredno za samo zdravljenje tuberkuloznih 584 tisoč dinarjev. Samo za zdravljenje siromašnih tuberkuloznih na Golniku je plačala v preteklem letu 359.570 dinarjev. Poleg tega pa je pomagala manj imovitim tuberkuloznim bolnikom tudi na ta način, da jim je dovoljevala v zdravilišču na Golniku zdravljenje z izdatno znižano oskrbno. V preteklem proračunskem letu se je zdravilo na Golniku povprečno po 108 bolnikov dnevno z znižano oskrbno.

V tekočem letu bo banovina v tem pogledu storila še več. Dočim je v preteklem proračunskem letu vseboval banovinski proračun za zatiranje tuberkuloze prispevek 70 tisoč dinarjev, se je v tekočem proračunu ta postavka zvišala na 150 tisoč dinarjev. V preteklem proračunu je bilo za zdravljenje siromašnih tuberkuloznih bolnikov določenih 350 tisoč dinarjev, a v tekočem se je ta postavka zvišala na 450 tisoč dinarjev. Tako daje tekoči banovinski proračun za pobijanje tuberkuloze na razpolago skupno znesek 600 tisoč dinarjev, to je 180 tisoč dinarjev več, kakor v preteklem letu, pri čemur naj še omenim, da se bo tudi v tekočem proračunskem letu uporabil izdaten znesek za zdravljenje siromašnih tuberkuloznih bolnikov iz bednostnega fonda.

Zdravilišče na Golniku vzdržuje za ambulantno zdravljenje siromašnih tuberkuloznih poseben ambulatorij, v katerem se je nudilo v preteklem letu 191 bolnikom ambulantno zdravljenje.

Za vzdrževanje protituberkuloznih dispanzerjev, ki vršijo važno delo ugotavljanja tuberkuloznih obolenj, ambulantnega zdravljenja, zdravniških pregledov, vodstva statistik itd., bo banovina tudi v tekočem letu izplačala izdatne podpore. Protituberkulozni dispanzerjem dodeljuje banovina zaščitne sestre kot pomočnice, ki jih sama plačuje.

Banovina vzdržuje referat za tuberkulozo, ki nosi precejšen odstotek zaslug za uspehe v boju zoper tuberkulozo. Vsako jesen prireja šef zdravniški zdravilišča na Golniku nadaljevalne tečaje o tuberkulozi za zdravnike, da se zlasti uradni zdravniki čim intenzivneje seznanijo s problemom zdravljenja tuberkuloze. Te tečaje posejajo zdravniki iz cele države.

naši državi, zavedala tudi država, ki naj bi tudi s svojimi sredstvi protituberkulozno akcijo materialno in moralno primerno podprla. Naloga države pa je predvsem, da s pravično socialno zakonodajo odstrani najvernejšo zavezništvo jetike — beda in da omogoči vsakomur, ki je za delo sposoben in ki hoče delati, primerno zaposlitev in za delo tudi primerno plačilo.

Protituberkulozna zveza, ki prireja v teh dneh protituberkulozni teden, se trudi, da bi zainteresirala ves narod za borbo proti jetiki. Hvalevredno je to delo in od srca želim, da bi Protituberkulozna zveza v tem pogledu res uspela in vzbudila v najširših plasteh naroda smisel za nalogo, ki jim hoče Protituberkulozna zveza služiti. Zahvaljujem se Protituberkulozni zvezi za njeno dosedanje nesebično, požrtvovalno in uspešno delo. Obenem pa izražam svojo željo, naj bi Protituberkulozna zveza našla med narodom mnogo idealnih sodelavcev. Naj bi v tem oziru storila svojo dolžnost zlasti šola. S primernim poukom o bistvu tuberkuloze, o njenih nevarnostih okuženja, o načinu, kako se moremo tuberkuloze ubraniti, more šola neizmerno mnogo storiti za namene, ki jim služi Protituberkulozna zveza. Dobre učitelji bo znal najti tudi pravo pot do svojih učencev in vzbuditi sočutje do onih, ki so postali žrtve jetike; obenem pa vzbuditi v mladih srceih tudi spoznanje in zavest, da smo vsi člani ene narodne skupnosti, ene narodne družine in da smo zato tudi vsi dolžni, da vsak po svojih močeh pomagamo pri zatiranju jetike in pri lažjanju materialnih skrbi onih, ki so postali nje žrtve. Hvaležna je ta naloga in neizmerno bodo koristili svojemu narodu tudi učitelji, ki se ji bodo posvetili s pravim umevanjem in ljubeznijo.

Kakor šola med šolsko mladino tako naj bi vse prosvetne organizacije poskrbele za popularizacijo ciljev Protituberkulozne zveze med narodom sploh. Ena nedelja vsako leto naj bi bila posvečena boju zoper tuberkulozo.

Naš ideal naj bi bil, da se ustvari v narodu spoznanje in zavest, da je treba vsakomur, ki zbolí na jetiki in ki sam ni dovolj premožen, da bi mogel stroške zdravljenja, omogočiti zdravljenje na javne stroške. Tako bo mogoče rešiti zdravje in življenje tisočim in tako bo sčasoma mogoče do skrajnosti omejiti število obolenj za jetiko.

Protituberkulozni zvezi in vsem njenim organizacijam in vsem njenim sodelavcem želim, da bi se tem idealom čimprej in čimbolj približali. Govor g. bana je bil toplo odobran, nakar je spregovoril mestni župan dr. Adlešič, ki je med drugim izjavil:

Župan dr. Adlešič

Zdravje ni samo pogoj za uspešno delovanje in napredek poedince, marveč je tudi javna dobrina, dobrina vsega ljudstva in naroda. Le telesno zdrav narod ima vse pogoje za obstoj, pa tudi za duševni napredek in razvoj. Najbolj ogroža ljudsko zdravje brez dvoma jetika, ki ima najširše polje svojega udejstvovanja tam, kjer vlada pomanjkanje najnujnejših življenjskih potrebščin.

Letalska propagandna prireditev

Poleg številnih drugih prireditev sta bila prvi in drugi maj v Ljubljani posvečena tudi propagandi za naše letalstvo. V soboto zjutraj je bila prirejena pred kavarno »Zvezdo« razstava, ki je vzbudila veliko zanimanje občinstva. Razstavljeno je bilo enomotorno, visoko enokrilno letalo »Comper«, last dr. Rapeta, brezmotorno letalo, s katerim je lani dosegel g. Raznožnik na Blokah jugoslovanski rekord, ker je z njim ostal 10 ur in 47 minut v zraku, in pa voz za transportiranje brezmotornega letala. Med številnimi udeleženci so si ogledali razstavo tudi župan dr. Adlešič z gospo, soproga bana gospa Natlačenova in drugi odličniki. Dr. Rape in g. Raznožnik sta obiskovalcem tolmačila razstavljene letali. Danes, v nedeljo se je razstava ponovila pred Narodnim domom.

LETALSKI MEETING

Kljub razmeroma neugodnemu vremenu je bil danes na ljubljanskem letališču prirejen letalski meeting za propagando letalstva. Udeležbo občin-

Koroški pevci pri nas

Pri nas vedno pristržno pozdravljeni so dospeli v soboto v Ljubljano koroški slovenski pevci iz Brnce v Zilski dolini, ki jih vodi g. Kropivnik. Pred štirimi leti, ko so koroški slovenski pevski zbori tekmovali, je imelo pevsko društvo »Dobrač« z Brnce največji uspeh. G. Kropivnik je zaradi tega nastopa v svojem kraju celo izgubil službo zaradi zavidljivosti in nestrpnosti koroških Nemcev.

V Ljubljano je dospel 25 članov močan pevski zbor. Na kolodvoru jih je v soboto popoldne, ob prihodu jeseniškega vlaka, pozdravilo številno občinstvo, zlasti pa tukajšnji koroški Slovenci s predsednikom dr. Fellacherjem na čelu. Gospe Rožičeva in Vajdova pa sta vsakemu izročili lep šopek cvetlic. Koroški pevci so kosili pri »Šestici«, kjer jim je izrekel napitnico g. dr. Fellacher. Ob 14.20 so nadaljevali pot v Novo mesto, kjer so snoti nastopili ter tudi tam prenočili. Nato so odpotovali v Trebnje ter se nocoj vrnili v Ljubljano. Koroški pevci nastopijo v ponedeljek zvečer s pevskim koncertom v franciškanski dvorani. Koroške pevce iskreno pozdravljamo!

Razstava cvetlic

Ljubljana, 2. maja.

Zelo prikupna razstava je bila kot uvod v pomlad otvorjena v soboto zjutraj v prostorih bivše restavracije »Kazine«. Klub ljubiteljev cvetlic je namreč priredil razstavo nad tisoč raznih cvetlic, povečini tulipanov, pa tudi narcis, muškatacva cvetja in raznega okrasnega grmičevja, ki cveto sedaj spomlad.

Otvoritev razstave so počastili s svojo navzočnostjo: pokrovitelj mestni župan dr. Adlešič s soprogo, soproga bana gospa Natlačenova, zastopnik g. bana v. sv. Simončič, za Sadjarsko in vrtnarsko društvo g. Humek, obč. sv. podk. Andrejka, ravnatelj vleksejma dr. Dular in drugi.

Pokrovitelj g. župana in vse ostale zastopnike je toplo pozdravil načelnik kluba g. Drago Kos, ki je kratko razložil idealizem razstavljavcev, članov kluba.

Lep govor je imel nato pokrovitelj g. dr. Adlešič, ki je pesniško opisoval lepoto cvetlic. Društvo ljubiteljev cvetlic je kakor družba izvoljencev, ki

kjer vlada človeška beda. Zato je jetika bolezen pomanjkanja, bede in teme, je to prvenstvena bolezen delavca, telesnega in duševnega. Poleg nezadostne hrane pospešujejo razvoj jetike zlasti slaba, temna, vlažna in tesna stanovanja, kamor nimajo dostopa zadostni solnčni žarki, katerih ne preveva sveži zrak, ki so zatohla od vlaže. Robert Koch, ki je odkril povzročitelja jetike, je rekel: »Jetika je stanovanjska bolezen.«

Ljubljana sama je sicer zdravo mesto. Po svoji legi in klimatičnih razmerah, s svojo lepo zdravno okolico, polno smrekovih gozdov, s skoraj planinskimi zraki nudi dovolj pogojev za zdravo življenje. Ako vzamemo umrlivost za jetiko kot merilo za presojo zdravstvenega stanja prebivalstva, moramo ugotoviti v Ljubljani razveseljevo izboljšanje napram stanju neposredno no vojni. Dočim je znašala umrlivost v Ljubljani leta 1918, preračunano na 10.000 prebivalcev, 29, je znašala leta 1925 16,2, leta 1931 11,2, lanske leto pa le še 8,9. Po smrtnih vzrokih je jetika v Ljubljani na šestem mestu, dočim je drugod na tretjem ali celo na drugem mestu.

Toda mnogo dela nas še čaka baš na polju smotnega stanovanjske politike, ker je še premnogo družin, ki nimajo primernega stanovanja, ki žive prenatrpane v tesnih in mračnih stanovanjih, kjer pogrešajo zraka in solnca. Treba bo še mnogo dela in trdega, da bodo vsi sloji preskrbljeni s primernimi in zdravimi ljudskimi stanovanji, da postane Ljubljana pravo vrtno mesto.

Statistika Protituberkulozne dispanzerja v Ljubljani kaže, da je od 105 bolnikov 12 brez svoje postelje, pa z odprto pljučno jetiko, 25 jih spi v isti sobi s še eno osebo, 24 z dvema, 22 s tremi, 12 s štirimi in 6 bolnikov z več kot štirimi zdravimi sosedovalci.

V prošlem letu se je zaprlo v Ljubljani nad žrtvami jetike 75 svežih grobov; štirje med umrli so bili mlajši kot pet let, 25 mlajših kot 30 let; 15 od njih je bilo ročnih delavcev in ravno toliko duševnih delavcev, javnih uslužbencev in uradnikov.

Mnogo zaslug za pobijanje jetike v Ljubljani ima Protituberkulozni dispanzer, za katerega vzdrževanje prispeva mestna občina od njegove ustanovitve v letu 1931 po 100.000 dinarjev letno. V polni zavesti svoje odgovornosti za zdravje občanov je letos mestna uprava povečala svoje dajatve za protituberkulozno borbo še za daljnih 100.000 dinarjev. Vstavila je namreč v proračun znesek 50.000 dinarjev za zdravljenje jetike v zdraviliščih, 50.000 dinarjev pa za ustanovitev gozdne šole za po jetiki ogroženo dečo. Ta gozdna šola bo ustanovljena že letos po vzgledu enakih šol v drugih evropskih mestih; v njej bo dobila slabotna in ogrožena deca poleg šolske izobrazbe tudi sladkost občutka zdravja.

Toda boji proti jetiki ni samo zdravstveni problem, marveč je tudi socialni problem. V tem pogledu so občine same preskrbe; treba je združiti v tem stremeljenju napore vseh slojev, vsega naroda in države. Sodelovati smo dolžni vsi brez izjeme, saj se to vprašanje tiče nas vseh, naše obče in skupne dobrine.

Zato je delo lige ne samo zdravstveno, nego tudi socialno, obče plemenito človečansko delo, kateremu moramo vsi brez izjeme pokloniti svoja topla čustva in nuditi svoje odprte roke, da doseže svoj plemeniti cilj.

Ko se je poleglo navdušen odobranje po županovem govoru, je nastopil godalni kvartet, ki je dovršeno odigral nekaj melodij in žel zato navdušen aplavz.

Ljubljanska kronika

Opozarjamo na današnji koncert koroških narodnih pesmi, ki ga priredi pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pojejo pevci društva »Dobrač« z Brnce pri Beljaku. Koncert bo v novi franciškanski dvorani drev ob 20. Vstopnice se dbe v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v franciškanski palači in zvečer pred koncertom pri blagajni. »Ljubljanski Zvon« je bil povabil brnske pevce že pred tremi leti, ko je bil oktet »Ljubljanskega Zvona« na svoji koroški turneji obiskal tudi Brnce, kjer so bili ljubljanski pevci deležni najljubeznivejšega, res bratskega sprejema. Društvo »Dobrač« je eno najbolj agilnih kor. slovenskih kulturnih postojank. Poleg pevcev slovijo tudi brnski igralci. Njihovo »Miklovo Zalo« so hodili gledat naši ljudje od Brda pri Smorhorju do vrškega jezera in Roža. Lani je »Dobrač« ob čestitkah vse slovenske Koroške proslavil svojo 30 letnico. Brnce je popolnoma slovenska vas, oddaljena komaj eno uro od Beljaka. Ni čuda, da je izpostavljena stalnim in hudim napadom Nemcev, oziroma nemškarjev. Šola je popolnoma nemška, kakor drugod na Koroškem. Ko so pa Brncani z dovoljenjem deželne vlade v Celovcu otvorili privatni tečaj za pouk slovenske šolske dece, je bil ta tečaj na posredovanje lokalnih nemških krogov takoj spet ukinjen. Prvo nedeljo se je bilo namreč vpisalo v tečaj nad 50 otrok in tega so se gospodje, ki čuvajo nad usodo koroških Slovencev, gotovo ustrašili. Ko bomo drevi pozdravili brnske pevce na odru, ne bomo zrlj v njih in v njihovem mladem simpatičnem pevovodji Kropivniku samo pobornike lepega petja, temveč neustrašene borce za veljavo slovenskega imena in slovenske kulturne tradicije na Koroškem.

Jubilej g. Lojzeta Drenoveca. V soboto zvečer je Ljubljana proslavila jubilej priljubljenega igralca g. Lojzeta Drenoveca. Njemu na čast je bila uprizorjena opereta »Lojzka«. Gledališče je bilo nabito polno in je burno aplavdiralo g. Drenovec, ki je prejel obilo vencev in daril. Strokovno poročilo priobči redni »Slovenec«.

Guverner jugoslovanskih Rotary-klubov v Ljubljani. V petek ob pol dveh popoldne je prišel v Ljubljano dr. Vladimir Belajčič, apelačijski sodnik in guverner (predsednik) Rotary-klubov za vso državo. Na kolodvoru ga je sprejela uprava ljubljanskega kluba z več člani. Zvečer pa je guverner dr. Belajčič prisostvoval tudi večeri ljubljanskega Rotary-kluba, na kateri je imel na zbrane člane prav pomemben nagovor. Včeraj je dr. Belajčič zapustil Ljubljano.

Vsled smrti blagopokojnega ravnatelja Mateja Hubada odpade koncert francoskega violinskega virtuosa Roberta Soutensa s sodelovanjem Orkestralnega društva Glasbene Matice. Koncert je bil najavljen za 4. maja t. l.

Pevski zbor Glasbene Matice ima drevi ob 20 v operi važno vajo vsega mešanega zbora.

Tujsko-prometno društvo v Radovljici priredi v torek, dne 4. maja enodnevni tujsko-prometni tečaj za Radovljico in okolico. Ker je spored zelo zanimiv, vabimo k obilni udeležbi. Vstop brezplačen.

Mariborski drobiž

Maribor, 2. maja.

Uvod v protituberkulozni teden je bila danes cerkvena slovesnost v stolnici. Pontifikalno sv. mašo je opravil ob asistenci stolni dekan dr. Franc Cukala. Cerkevni govor je imel vikar Juranovič. V pridigi je omenil, da otvarja Protituberkulozna liga propagandni teden za borbo proti jetiki s slovesno pontifikalno sv. mašo. Opozoril je na pomen protituberkuloznega tedna za ljudsko zdravje v Sloveniji in prosil božjega blagoslova za trud Protituberkulozne zveze. Pri sv. maši je pel pomnoženi stolni pevski zbor pod vodstvom kapelnika g. Gaspariča. Službe božje so se udeležili predstavniki mariborskega mesta z županom dr. Juvanom, predstavniki vseh tukajšnjih uradov, dobrodelnih in drugih organizacij. Žal je slabo vreme preprečilo, da se sv. maša ni mogla vršiti na Glavnem trgu. Po mestnih ulicah je šolska mladina prodajala danes znake v korist fonda za zgradbo azila protituberkulozne lige.

Na šahovskem bojišču se je zaključilo v petek 6. kolo. Mešček je premagal Babiča, Stupana Severja, Lukež Krulca, Lohkov Albaneza, Knehtel in Kukovec pa sta svojo partijo prekinila. Stanje po 6. kolu: Mešček letos izredno dobro igra in še vedno vodi s 6. točkami. Stupan ima 4 (1), Krule 3½, Lohkov 3½, Kukovec 3 (1), Babič 3, Lukež 2½, Ser 1 (1), Albanež ½, Knehtel 0 (3).

Utopljena je naplavila Drava pri Sv. Ožbaltu. Truplo nepoznanega moškega je ležalo v vodi nad 2 meseca, ker je bilo že popolnoma razpadlo. Vtopljenec je bil star 40 do 50 let, je imel sive lase in obrat obraz. Leva pest mu je že odpadla. Pokopali so ga na ožbaltskem pokopališču.

Pri tatvini je zasačil stražnik Jožefa Zatošnika, ko je segal skozi okno gostilne Miletta v Frankopanski ulici ter vlekli iz žepa denarnico za mizo spečem ključavničarju Jožetu Salomonu. Še predno je prešla denarnica, v kateri je bilo 200 dinarjev, v tatinske roke, je zgrabil stražnik tatu ter ga aretirati.

»Trgovce iz Monakovega« — nevaren tat. V petek zvečer je prišel v neko mariborsko restavracijo elegantno oblečen možki ter se je predstavil kot trgovec iz Monakovega. Prosil je plačilnega, da bi mu nekoliko razkazal nočni Maribor. Natak je po policijski uri imenitnemu gostu res ustregel ter sta šla v neko kavarno, kjer je pokazal tujec svojo gentlemanstvo, pa je naročal kup finih jedi in pijač. Ko pa je prišel čas plačanja, pa je tujec nenkrat skrivnostno izginil in natak je moral celo ceh plačati sam. Odšel je takoj na policijo ter dogodek prijavil. Čez dobro uro so policijski organi tujca res iztaknili v nekem druge mlakuhi ter ga aretirali. Na policiji se je »trgovec iz Monakovega« nenkrat prelevil v 27 letnega avstrijskega državljana Ivana Hoferja, katerega imajo v policijski razvidnici za beleženega kot nevarnega tata. Leta 1935, je ogozljav v Bregu pri Ptuju nekega trgovca za 500 dinarjev, 7. VI. 1935. je ukradel mariborskemu gostilničarju Hometerju 6000 dinarjev vredno motorno kolo, 16. marca letošnjega leta pa je odpeljal posestnika Pošku pri Muti 3000 dinarjev vredno kobilu iz leva ter jo je hotel prethotapiti v Avstrijo, pa so mu jo avstrijski finančarji zaplenili. Policija ga je oddala sodišču.

bo slavilo 30 letnico svojega obstoja. Proslava se bo vršila v večjem obsegu ter bo izdalo društvo brošuro o svojem 30 letnem nacionalnem delu. — Blagajniško poročilo je podal blagajnik Franjo Golec. Denarni promet je znašal lani 22.781,59 Din, društveno premoženje pa je sedaj 23.229,59 Din. O delovanju enoletnega trgovskega tečaja »Hermesa« je podal obširno poročilo prof. Struna. Tečaj je obiskovalo lani 34 gojencev, letos pa je vpisanih 56. Pri volitvah je bil izvoljen odbor s predsednikom Vilkom Weixlom na čelu.

Občni zbor Slov. trgovskega društva v Mariboru

Maribor, 2. maja.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru je imelo v petek zvečer v Narodnem domu svoj letni občni zbor pod vodstvom predsednika Branka Mejovška. Lepo obiskanega zbora so se udeležili tudi zastopniki Združenja trgovcev Majer, Združenja obrtnikov Burek, pomošniškega zbora Vrisk, koroških Slovencev Hochmüller, Tujsko-prometne zveze Pfeifer ter predsednik društvenega pevskega zbora Mavrič. Predsedniško poročilo je podal g. Branko Mejovšek, ki se je v svojih izjavah baval predvsem z gospodarskimi vprašanji. Poslovna poročila za minulo leto je podal tajnik Albin Ambrožič. Delovanje društva je bilo v lanskem letu zelo agilno. Prirejalo je predavanja, prijateljske sestanke in družabne večere ter izlete. Kot glavno nalogo si je zadalo vzgojo trgovske mladine, prirejalo je v to svrhu aranžerske in prodajne tečaje ter vzdržuje enoletni trgovski tečaj »Hermesa«, na katerem poučuje profesorji trgovske akademije. Društvo šteje 97 članov. Prihodnje leto

Nedeljski sport

BSK : Jugoslavija 2 : 2 (2 : 1)

Belgrad, 2. maja. m. Na prvi dan pravooslavne velike noči sta se srečala na BSK igrišču stara rivala BSK in Jugoslavija pred približno 7000 gledalci. Stevilna udeležba je potrila, da vlada med sportnim občinstvom še vedno ogromno zanimanje za borbo med starima nasprotnikoma na nogometnem polju.

V predgigi je rezervno moštvo BSK premagalo rezervno Jugoslavijo 2:0 (0:0).

Takoj nato sta nastopili prvi moštvi Jugoslavije in BSK. V BSK so igrali nekateri novi igralci, ki se nimajo pravice igranja na prvenstvenih tekmah, ki se bodo pa na bodočem državnem prvenstvu že borili za modro barvo. To so Mrkušić na polju, Jovanović kot levi branilec in Podhradski na levem krilu. Novinci so pokazali lepo igranje in se precej okrepili BSK moštvo. Čeprav je bila tekma le prijateljska, pa je bila lepa in je potekala iz izredno ostrim tempu, ter je izgledala, kakor da se obe moštvi borita energično

za točke pri državnem prvenstvu. Igra je potekala v glavnem enakopravno ter je bilo sedaj eno, sedaj drugo moštvo v premoči. BSK je v samem začetku ostro pritisnil in vodil do 29. minute prvega polčasa z 2:0. Ko je Jugoslavija videla, da s takšno sestavo ne opravi nič, je naglo uredila svojo napadalno črto, ki je postajala vedno bolj nevarna za nasprotnika. V 29. minuti je zabila Jugoslavija že prvi gol, kmalu nato pa je desno krilo popolnoma izenačilo. Nastala je ostra borba za zmago in igra je do konca potekala v veliki nervoznosti, iz katere se je večkrat prešlo v grobost. Kljub vsem naporom ene in druge stranke se je tekma končala z neodločenim izidom 2:2 (2:1 za BSK).

Tekmo je sodil objektivno Vasa Stefanović.

Jutri popoldne bo na igrišču Jugoslavije tekma med BSK in dunajsko Admirno ter med Jugoslavijo in Ferencvarosem iz Budimpešte.

Naše barve bosta z ozirom na rezultat današnje dirke zastopala na dirki Belgrad-Sofija prvo in drugo plasiranec in siquer Gartner in Bricej.

MARIBORSKA PODZVEZA

Maribor, 2. maja.

Danes je bila na progi Maribor-Celje-Zalec-Celje-Maribor (135,2 km) izbirna kolesarska tekma mariborske kolesarske podzveze. Prva dva najboljša dirkalca se kvalificirata za udeležbo pri kolesarski dirki Belgrad-Sofija. Startalo jih je 14, na cilj pa jih je prišlo samo 5. Ostali so med tekmo izstopili na progi. Prvi je prišel na cilj Rozman (Slovenjčar) 5:23,45, 2. Gregorič Janko (Mislina, Slovenjčar) 5:23,46, 3. Janko Pajer (Korotan, Mežica) 5:44,14, 4. Ramljčl Franc (Slovenjčar) 6:01,31, 5. Sodec Karol (Maraton) 6:01,31. Proga je bila slaba in blatna, pa je doseženi čas vendarle prav dober. Rozman je spet pokazal svojo odlično kvaliteto, resnetila pa sta predvsem izvrstna dirkalca obeh mladnih klubov Mislina in Korotan, zlasti Gregorič se je izvrstno odrezal, ko je privozil na cilj tik za Rozmanom. Za tekmo Belgrad-Sofija sta se kvalificirala Rozman in Gregorič.

Mariborski nogomet

Ljubljana : Maribor 3 : 1

Maribor, 2. maja.

V korist blagajne LNP sta se srečala danes v Mariboru na stadionu SK Zeleničarja reprezentanci Ljubljane, ki je bila sestavljena iz kompletnega tima SK Ljubljane, in Maribora, ki so ga tvorili igralci SK Zeleničarja, okrepjeni v napadu z igralci ISSK Maribora. Sodniku g. Bergantu sta se predstavili ob 17.30 moštvi v teh postavah:

Ljubljana: Logar, Šiška, Bertonec L., Slapov, Repotočnik, Boncelj, Janežič, (Hassl), Lah, Makovec, Grintal, Bertonec II.

Maribor: Švajghofer, Ronjak, Antoličič, Golina, Eferl, Škof, Lešnik, Ogrizek, Kronfeld, Kurl, Pavlin.

Tekma je pokazala pravi lep šport. Ljubljana v začetku sicer ni vzela stvari preveč resno, toda ko so Mariborčani v 14. minuti zabili zmedo pred vrati Ljubljane in po Lešniku zabili gol, so tudi Ljubljančani pričeli z živahnostjo in odločno igrati. V 17. minuti je dobil Grintal predložek, ki ga je poleg kritiča Švajghoferja spremenil v izravnan gol. Igra valovi iz polja v polje. Mariborski napad ustvarja precizno kombinacijsko igranje in izvede celo vrsto nevarnih situacij, toda v odločilnih trenutkih jim je manjkalo streličev. Obramba Ljubljane je bila zmanj. Silno postrlevalno čisti. Pri nevarni situaciji pred golom Maribora imata Švajghofer in Grintal nekdo obračunavanje, ki ga sodnik prekine z grožnjo, da bo oba izključil. Duhovi so bili s tem pomirjeni.

V drugem polčasu Ljubljana energično napada, toda kmalu prevzame Maribor igranje v svoje roke in se za del časa vsidra na nasprotnikovi polovici. V 24. minuti oster protinapad Ljubljane in Lah prevzame žogo ter jo potisne v mrežo. 2:1 za Ljubljano. Mariborčani so vidno potrti in popuščajo. V 30. minuti dobi Hassl na levem krilu lep predložek, ki ga sijajno centrira. Kombinacija se konča z žogo v mreži Maribora. 3:1 za Ljubljano. Maribor zopet prične z veliko ofenzivo, toda vsi lepo premišljeni in izpeljani napadi končajo v abstinu. V izenačeni igri živjajo sodniki konke.

Očividno, ki ga je ob zelo slabem koncu bilo zelo malo, je le deloma zadovoljivo zapustilo igrišče. Po poteku igre je rezultat previsok, toda mora se reči, da je Maribor igral pravi lep poezjo, toda manj uspešno za izid. Ljubljana je pokazala veliko rutino, toda ljudje so od vodilnega slovenskega kluba pričakovali nekaj več. Sicer pa je bila igra obojestransko precej živahna, odigrana v hitrem tempu in v glavnem celo fair.

Predtekma: juniorji Zeleničarja in kombinirana mladina Rapida 3:1 (2:0).

Začetek lahkoatletške sezone v Mariboru

Maribor, 2. maja.

Današnji lahkoatletski miting, ki ga je priredil na svojem igrišču SK Maraton, je prinesel zadovoljiv rezultat, pač pa je bila udeležba zelo slaba. Deloma je bilo temu zelo krivo slabo vreme, kar pa ne sme biti opravičilo za pravega športnika. Nekateri starejši športniki so bili službeno zadržani. Igrišče je bilo primerno za skoke in predelava za mete, premajhno pa za tekašice. Na prireditvi je startalo skupno 37 atletov, ki so tekmovali v enajstih panogah. Tekma je bila končana v dobrih dveh urah, kar dokazuje, da je bilo vse dobro organizirano. Sodnikovo je bilo le malo, ker ni instance, ki bi jih dirigiralo na prireditve.

Izidi:

Tek 1500 m: juniorji C: 1. Stojnšek (Maraton) 4:46, 2. Rottner (Zeleničar) 4:49, 3. Mirkovič (Maraton).

Tek 1000 m: juniorji B: 1. Gerhardi (Rapido) 3:12, 2. Jelsa (Mt.) 3:15, 3. Kokoli (Z.).

Tek 800 m: seniorji: 1. Fika (Mt.) 2:17, 2. Strucelj (Mt.) 2:17, 3. Zerk (Mt.) 2:18, 5.

Skok v višino: juniorji: 1. Fika (Mt.) 160.

Skok v višino: seniorji: 1. Lužar (Mt.) 155, 2. Erjavec (Z.) 150, 3. Zimič (Z.) 145.

Met diska: juniorji C: 1. Lužar (Mt.) 37,62, 2. Zimič (Z.) 33,51, 3. Kovarčič (Mt.) 32,65.

Skok v daljavo: seniorji: 1. Požar (Primorje) 6:13, 2. Fika (Mt.) 5:66.

Skok v daljavo: juniorji: 1. Lužar (Mt.) 5:58, 2. Erjavec (Z.) 5:53, 3. Lindtner (Z.) 5:29.

Met krogle: seniorji: 1. Flere (Z.) 11:71, 2. Fika (Mt.) 10:35, 3. Lipovšek (Mt.) 10:11.

Met krogle: juniorji B (4 kg): 1. Erjavec (Z.) 11:98, 2. Jelsa (Mt.) 9:84, 3. Kokoli (Z.) 9:14.

Skok od palice: Gašperšič (P.) in Fika (Mt.) oba 3:10.

Napovedanega tenis turnirja med Rapidom in varadinsko Slavijo zaradi slabega vremena ni bilo.

Občni zbor Motokluba Maribor

Maribor, 2. maja.

Motoklub Maribor je imel v Veliki kavarni pod vodstvom predsednika Antončiča svoj redni občni zbor. Predsednik je podal kratko poslovno poročilo ter omenjal nazadovanje motociklističnega športa, ki ga ubijajo slabe ceste in drag bencin. Tajnik Simon Simončič je navajal v svojem poročilu, da šteje klub 63 rednih in 2 podpornih članov. Klub je priredil lani 1 dirko, 2 izleta, lov na lisice in razne zabavne prireditve. Poročal je tudi o blaginjskem stanju, ki je zadovoljivo. Sledile so volitve. Ker dosedanjí predsednik Antončič, ki je zelo uspešno vodil klub 8 let, ni sprejel več predsedniške funkcije ter je bil izvoljen za novega predsednika Karl Salamon. I. podpredsednik je Ivan Pelikan, II. Karl Kanceler, I. tajnik Herman Cverlin, II. Simon Simončič, I. blaginjski Franc Majcen, II. Rupert Draksler. Odborniki: Zinthauer Ludvik, Fras Rudi, Hannig Konrad, Litz Ivan in Rudi, Cerič Alojz, Divjak Bogomir. Športna komisija: ing. Kanceler, Orehovski, Cerič. Revizorji: Watsek Aleksander in Kopic Drago. Dosedanji predsednik Antončič in podpredsednik Pelikan sta bila izvoljena za častna člana.

Celjski šport

Celje : Trbovlje 3 : 3 (2 : 1)

Celje, 2. maja.

Danes se je odigrala na Glaziji nogometna tekma med izbranimi enajstoričniki Celja in Trbovelj. Tekma se je vršila v korist LNP. Tekma je popolnoma dosegla svoj namen in v kolikor ni, je bilo temu krivo izredno slabo vreme. Vse dan je močno deževalo, tako da je marsikoga zadržalo doma in je tudi igra trpela. Zlasti v drugem polčasu se je pokazala izčrpanost obeh moštvo. Vendar je bila tekma skoraj ves čas zanimiva, čeprav je tempo v zadnjem delu igre padel. To je bilo

jasno že takoj v začetku igre, da ne bodo mogli zdržati hitrega tempa do konca. Celjani so tehnično boljše moštvo, kolikor je sploh tehnika mogla priti do izraza. V glavnem je to zaslužila krilске vrste. Čim je Slamič opešal, so prevzeli inicijativo Trboveljčani ter je zasluža spolzke žoge in vratarja, če je prišlo do izenačenja kljub temu, da so Celjani vodili že s 3:1. Sicer sta se obe moštvi zelo trudili. Posebno pa se Trboveljčani, ki so vztrajali do konca v ostri borbi. Igra je bila vseskozi fair. Gostom manjše se precej treninga, kajti izenačenje so dosegli le z veliko vztrajnostjo in požrtvovalnostjo, nikakor pa ne z znanjem. Sodil je g. Hobacher ki je imel zelo lahko nalogo.

V predtekmi je zmagala mladina SK Celja nad kombinirano mladino Olimpa, Atletikov in Jugoslavije 4:2 (1:2).

Za Davisov pokal

Včeraj so bile naslednje tekme za Davisov pokal: V Brightonu med novo Zelandijo in Kitajsko 2:1, v Zürichu med Švico in Irsko 1:1, v Budimpešti med Madžarsko in Belgijo 1:0; v Amsterdamu med Južno Afriko in Nizozemsko 2:0.

Belgrajški motoristi

Zaradi slabih vremenskih prilik je večina napovedanih motoristov-izletnikov odločila izlet iz Belgrada v Ljubljano na poznejši čas. Zastopniki ljubljanskih motoristov so v soboto in nedeljo zaman pričakovali tudi napovedano manjšo skupino odpronejših belgrajških motoristov, ker so isti morali prekiniti vožnjo, čim so v Sremski Mitrovici prešli z nove mednarodne ceste na navadno cesto, ki je zaradi sedanjih poplav težko uporabna.

Ljubljana, 2. maja. Od napovedanih 40 motoristov je kljub številnim vremenskim neprilikam prispel nocoj v Ljubljano najboljši jugoslovanski motorist Kosta Jovanović, ki so ga sprejeli člani motokluba »Ilirijec« v Ljubljani.

Novi Sad, 2. maja. b. NAK : HASK 3:2 (2:1).

Varadzin, 2. maja. b. Slavija : Hajduk 7:0.

Kapetan Mario Stopani je s trimotornim letalom, v katerem so se razen njega nahajali še dva mehanika in radiotelegrafist, postavil nov svetovni rekord na progi 1000 in 2000 km. Letalo je bilo obremenjeno s 500 kg. Progo je Stopani preletel s povprečno brzino 252 km na uro.

Hitler napada Cerkev

„V državi mora biti samo ena oblast“

Berlin, 2. maja. b. Huda borba narodnega socializma proti katoliški cerkvi v Nemčiji je dosegla včeraj svoj vrhunec zaradi Hitlerjevega govora, ki ga je imel na olimpijskem stadionu pred 120.000 poslušalci, večinoma mladeničev, ki so včlanjeni v narodnosocialistični organizaciji. Hitler je v svojem govoru povdral, da Nemčija ne more in ne bo dovoljevala bolj izrazitih napadov sovražnikov narodnega socializma na obstoječi red v državi. To velja tudi za rimsko katoliško cerkev. V državi je lahko mir in red samo tedaj, če je v njej ena sama oblast. Če se pa hoče cerkev vmešavati v stvari, ki se nje ne tičejo, potem narodnosocialisti Nemčije dobro vedo, kako morajo postopati.

Hitler je nato obrazložil položaj nemškega delavstva in povdral, kaj vse je storila država.

Hitler je dejal, da zelo obžaluje, da ni mogel najti sredstev za zvišanje plač, to pa samo zaradi pomanjkanja sirovin. Povdral je, da je potrebno, da se delavci vrnejo kolonije, nakar bo Nemčija rada sodelovala na mednarodnem sporazumu in na odpravitvi svetovnega gospodarstva.

Berlin, 2. maja. AA. V vseh katoliških cerkvah v Nemčiji so danes prečitali pastirsko pismo msgr. Preysingna, berlinskega škofa. Pismo govori o krščanski vzgoji. Škof opozarja na to, da ni le njihova dolžnost, nego tudi pravica, ki jim je zagotovljena po konkordatu, da odločajo o verski vzgoji svojih otrok. Pastirsko pismo poziva vse krščanske roditelje k odločnemu nastopu. Vsi katoliški starši naj se poslužijo svoje pravice, ki jim je zagotovljena po konkordatu.

Sveti oče

Rim, 1. maja. AA. (Stefani) Sveti oče je odpotoval iz Vatikana v Castel Gandolfo. Njegov avtomobil so spremljali trije drugi vatikanski avtomobili. Na trgu sv. Petra je četa askarjev izkazala papežu vojaške časti. Po vsem mestu so ga pozdravljali pasanti. Uro pozneje je prispel v svojo letno rezidenco. Vse mestce je bilo okrašeno z italijanskimi in vatikanskimi zastavami. Papeža je sprejela večja množica ljudstva z ovacijami. Sveti oče je množico blagoslovil, posebno pa še zastopnike občine in oblasti, ki so se bili zbrali na balkonu obsejne hiše. Ko je množica zapela papeško himno, se je odpeljal v svojo palačo. Ljudje so zapeli tudi državno in fašistično himno.

Nadškoš dr. Ujčič

med paračinskimi Slovenci

Belgrad, 2. maja. m. Davi je prispelo v Belgrad 40 Slovencev, ki so zaposleni v paračinskih tovarnah, na obisk k tukajšnjemu Prosvetnemu društvu. Paračinske Slovence je predpolsne sprejel tudi belgrajški nadškoš msgr. dr. Josip Ujčič, katerega je nagovoril v imenu paračinskih Slovencev g. Ivan Postojil.

Za pozdrav se je prevzeli med zahvalil s prisrčnim govorom, v katerem je izjavil, da čuti z njimi istotako, kakor čuti oče s svojo družino in s svojimi otroki. Druga jim trenutno ne more dati kakor svojo ljubezen in svoje sreč. Glede težav paračinskih Slovencev pa je prevzeli širši izjav, da so mu že vse znane in da bo storil vse, kakor hitro bo mogoče, da se bodo njihove želje izpolnile. Prevzelišni je tudi obljubil, da bo prišel ob prvi priliki k njim in da bo v prvi vrsti nanje mislil. V nadaljnjih izjavah je vzpodbudil h krepostnemu zavlajanju ter jih naprosil, naj poneso njegov pozdrav in nadškofovski blagoslov, ki ga je vsem navzočim podaril, svojimi domačim. Paračinski Slovenci so si nato ogledali

znamenitosti naše prestolice, popoldne pa so prisostvovali šmarincam v Krnski ulici. Po šmarincih so v dvorani nastopili s petjem, tamburškim zborom in kratko enodejanko. Ze v cerkvi in nato še v dvorani jih je pozdravil v imenu Prosvetnega društva g. prof. Tomaž Ulaga. Na prijeteljskem sestanku, ki ga je priredilo Prosvetno društvo zvečer, je gororil g. senator Smodej.

Pravoslavna velika noč v Belgradu

Belgrad, 2. maja. m. Prvi dan praznikov je potekel v Belgradem političnem zatišju. Za praznike se je Belgrad zelo dobro pripravil, ker je bilo v teku predvečerašnjega in večerašnjega dne prodanih na belgrajskem trgu okoli 12.000 zaklanih ovac. V belgrajski klavni pa so zaklali še novih 10.000 ovac, poleg tega pa še okoli 3000 puijskov. Današnji in včerajšnji dan pa sta potekla v znamenju selitev. Topot je bilo v Belgradu manj selitev kakor pa druga leta. Sodnijsko je bilo odpovedanih nekaj nad 1000 stanovanj, zasebno pa nekaj nad 3000, tako da se je včeraj in danes preselilo okoli 4500 strank. Po uradnih podatkih je bilo lani v Belgradu zgrajenih 291 novih hiš s 1205 stanovanji. Te hiše so stale nad 106 milijonov dinarjev. Približno 14% vseh hiš v Belgradu pa je last inozemcem.

Volitve na Japonskem

Tokio, 2. maja. AA. Agencija Domej je objavila danes prve začasne rezultate parlamentarnih volitev. Po njenih podatkih je dobila konservativna stranka Minseito 152 mandata, liberalna Sejukaj 128, konservativna disidentska stranka Sovakaj 16, socialistična delavska stranka 32, nacionalna liga 7, stranka Tobakaj 10, druge stranke skupno 5 mandato. 19 novih poslancev je bil neodvisnih. Splošno pozornost je zbudil precejšnji uspeh socialistične delavske stranke. Samo v Tokiu je bilo izvoljenih osem delavskih kandidatov.

Zahvala

Vsem, ki so nas ob nenadni bridki izgubi našega očeta, tasta in starega očeta

Alojzija Knafeljca

zel. inspektorja v pokoju

pokojnika kljub najslabšem vremenu spremili k večnemu počitku, naša najiskrenejša zahvala. Posebno zahvalo za dolgotrajno zastopništvo župana mesta Ljubljane g. ravnatelju Westru, zastopniku Zveze jugoslovanskih planinskih društev g. dr. Tominku, predsedniku SPD g. dr. Pretnerju, zastopniku triglavske podružnice SPD v Mojs strani gosp. Gregorju Lahu in Prometnemu društvu Medno-Taeni, da so mu na tako ganljiv način izkazali poslednjo čast.

Prosimo, da blagopokojnika ohranite posebno na planinah v dobrem spominu. Maža zadušnica se bo darovala dne 4. maja ob 7 v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Ljubljana, dne 30. aprila 1937.

Globoko žalujejo ostali.

Primorske vesti

Po podpisu prijateljske pogodbe

O novi amnestiji piše »Istra« in ugotavlja, da je bilo na podlagi statističnih podatkov vseh slovenskih in hrvaških pregnancev (konfinirancev) okrog 130. Nekateri izmed njih niso bili konfinirani samo iz političnih razlogov, zato za nje tudi politična amnestija ne more veljati. Poleg onih, ki jih je »Ponedeljski Slovenec« že imenoval, so se zadnje dni vrnil Valter Valič, Zavodlaj iz Vojšiče, Roman Pahor, 4 fanti iz istrske pravoslavne občine Péroja, pet fantov iz Lupoglave, pet fantov iz Labinjske in pet iz Pazunščine. Niso se vrnil iz konfiniranci iz okolice Ilirske Bistrice in nekaj pregnancev iz Istre. Politični kaznjenci pa, ki so bili sojeni od rednih sodišč in se nahajajo v ječah, niso bili amnestirani po sedanjem zakonu, ker upravopolitična amnestija ne velja za sodno področje. Tudi onim, ki so bili kaznovani po upravni oblasti na denarne globe, na policijske opomine ali pa so prišli pod policijsko nadzorstvo, se kazni še niso odpustile, a je pričakovanje, da se bo to zgodilo, upravičeno.

Preiskave v Barkovljah. Tržaški »Piccolo« je poročal, da so oblasti prijele onega človeka, ki je ockrnil cerkev v Barkovljah sredi meseca aprila. Dotični človek se je pri vlogu ranil in je potem s krvjo pomazal vse oltarne prte in s krvjo narisal na steno veliko srce, ki ga prebada križ. V zapor so bili najprej odvedeni cerkvenik Perlot (o katerem smo že poročali) ter še dva druga Slovence. Sedaj so vse tri izpustili in prijeli Silvestra Šuko, soboslikarja, ki da je po vsem kraju znan kot pijanec. On je baje zakrivil malovredna dejanja v cerkvi. Prepeljan je bil v zapore, kjer bo čakal na nadaljnji sodni postopek.

O prebivalstvu Julijske Krajine piše tržaški »Popolo«, da je koncem leta 1936 štela Julijska krajina, to se pravi goriška, tržaška, reška in puljska prefektura, 955.257 prebivalcev, od tega tržaška pokrajina 35.595 in goriška 200.152. Trst sam je štel 248.379, Gorica 46.640, Reka 53.896 in Pula 46.259 prebivalcev. Vsi so po pisanju tržaškega lista »Italijani« in iz uradne statistike ni več razvidno, koliko je drugorodnih prebivalcev.

Slovenska goriška vina, ki so zadnja leta prišla ob veljavo, so sedaj, kot poroča »Agis«, zopet upoštevana. Goriška vina so baje vsebovala premalo alkohola. Oblasti so izdale naredbo o tem, koliko stopinj mora imeti vino, če ga kdo hoče prodajati in so slovenska vina bila vedno pod pogtegneno črto. Sedaj po podpisu pogodbe pa je nastopilo zopet veliko povpraševanje po vinih iz Julijske krajine, ki so zopet izpodrinila južnoitalijanska vina.

Fašistična imenovanja. Fašist Giovanni Gona- no je bil imenovan za inspektorja fašistične milice vipavskega okrožja na mesto Giuseppea Nordinija, ki je bil poslan drugam. Na Gonanovo mesto je bil imenovan tajnik fašistične milice v Vipavi Martinis Bruno. Premeščen je bil tudi komisar fašistične milice v Cerknem Adolfo Rossi.

Stalni jugoslovanski-italijanski gospodarski odbor

Iz Rima poročajo, da so člani za stalni jugoslovanski-italijanski gospodarski odbor, ki ima na podlagi pogodbe, ki je bila podpisana med obema državama, nalogo, da nadzira in pospešuje medsebojno trgovino, že imenovani. Odbor se bo v prvi polovici meseca maja sestel v Opotju na prvi konferenci. Predmet razmišljanja bo ureditev pomorskega trgovinskega prometa v reški in suški luki ob sodelovanju trgovinskih brodovij obeh držav.

Zatiranje tihotapcev

Brata Makovec, od katerih se eden že piše Rudolf Makozzi, drugi pa je še ostal Avguštin Makovec, sta bila zasadena, ko sta pri Opotju iz Jugoslavije v Italijo spravljala kolese. Carinske oblasti so ju na licu mesta kaznovali z denarno globo 2000 lir, ki jo bosta morala plačati vsak polovico.

Iz Ajdovščine poročajo, da so carinske oblasti prijele Maksimilijana Makovec iz Vrteč pri Rilempergu in Amadeja Vodopivec od istotam, ker sta iz Jugoslavije v Italijo prenašala brinovce in slivovke ter dobro jugoslovansko pijačo oddajala številnim odjemalcem. Sodišče ju je obsodilo na denarno globo 1000 lir ter je obsodbi pristavilo pripombo, da prideta prihodnje oba tudi še v zapor, če bi evoji tihotapski posel nadaljevala.

Nesreče po Julijski krajini

Iz Ješee pri Cerknem poročajo, da je krava zdvijala in nevarno zabodla Jerco Eržen, tako da je ji je takoj zlo oko. Erženova se nahaja v bolnišnici.

V Potočah pri Gorici so našli truplo nekega okrog 70 let starega možkega, o katerem ni mogoče vedeti, na kakšen način je našel smrt. Domačini, ki so se pri mrlju zbrali, so sprva mislili, da gre za nekega Jerneja Premrlja. Našli so njegovo fotografijo, toda tudi z njeno pomočjo ni bilo mogoče ugotoviti, če je mrlji istoveten s Premrlom, kajti slednji je odšel iz domačega kraja že pred 20 leti in se njegovega obraza tudi starejši domačini ne spominjajo. Orožništvo slut, da gre za zločin.

Iz Gornje Ravni pri Kobaridu poročajo, da se je mladi 13letni šolarček Jožef Koren igračkal z možnarjem, ki ga je po podeželski navadi nabasal s smodnikom in kamenjem ter ga vrzel na kup gorečega sena. Smodnik se je vnel, možnar pa je razgnalo tako, da je bil deček nevarno poškodovan in odpeljan v bolnišnico, kjer ga bodo spravili zopet na noge.

V Vitovljah pri Šempasu je iz še nepoznatih vzrokov izbruhnil požar v žagi Franca Ukmarja, ki je pristojno v Solkan, ter v kratkem času uničil vse poslopje in vse skladišče. Ob času požara je pihal močan veter, ki je onemogočil vsako gašenje. Gasilci so sicer takoj prihiteli tako iz Gorice kakor iz Ajdovščine, toda njihova požrtvovalnost je bila brezuspešna, ker je ogenj ob njihovem prihodu že napravil svoje. Škoda je ogromna in je bila od komisije, ki je bila na kraj nesreče, cenjena na sto tisoč lir, ki so le delno krite po zavarovanju. Orožništvo je prepričano, da gre za zločin in se trudi, da bi odkrilo hudečelce. Med domačini Ukmar nima nobenih nasprotnikov.

Na Corso Vittorio Emanuele III v Gorici je v noči od ponedeljka na torek prišlo do silovitega trčenja med dvema avtomobila, ki sta jih sofi- rala Valentin Povodnik iz Cerknega in Jožef Sini- goj iz Gorice. Avtomobila je vrglo v obcestni kandelaber, ki je porušen. Pravi čudež je, da se šoferjema, ki sta vozila prazne avtomobile, ni pripetila večja nesreča in sta od trčenja odnesla le nekaj manjših prask.

Izpred sodišča

Na tri mesece ječe in plačilo sodnih stroškov je bil obsojen Italijan Mario Capuccio, doma nekje pri Neapulju, ker se je nasilno obnašal napram domačinki Bernardini Kolene.

Oproščen je bil Ivan Lapajne iz Cerknega in stanujoč v Jagerščah, ki je bil obtožen, da je zlo- namerno zanelil požar v gozdu, ki je last Fran- čiška Prezeli.

Dvajset mesecev zaporne kazni in 2000 lir globe je sodišče prisodilo Francetu Vidmarju, 24 let staremu, doma iz Idrije, ker je poneveril večje zneske v škodo blagajne strokovnega društva de- lavev in strokovne zveze poljskih delavcev ter zasebnikov Jožefa Ribiča in Antona Robide.

Policijsko so bili kaznovani Stanko Gravner, Bernard Koderman, Karel Pavan, Giuseppe An- toni, Štefan Vižin, Anton Znideršič, Valerija Sli- ligoj, Rok Benza in Albert Gomišček, ker so v gostilni Antona Fiegla v Podgori pri Gorici ob policijsko prepovedanem času dajali izraza svoje- mu navdušenju in prepevali narodne pesmi. Go- stilničar pa se bo moral zagovarjati na drugem mestu.

Na 16 mesecev strogega zapore je bila obso- jena 18letna Albina Bajc, ker ji je sodišče do- kazalo, da je v družbi z nekim Alojzijem Ipavcem v aprilu lanskega leta poskušala zaneliti požar v gozdu ter pri tej priložnosti zagrešila tudi dejanja, ki se kaznujejo po zakonu o zatiranju uporov proti državni oblasti. Ker pa njen primer spada pod zakon amnestije, je bila takoj izpuščena na svo- bodo.

Ker so brez dovoljenja oblasti po nekdanjih goriških bojiščih prekopavali zemljo in iskali mo- rebitno zaostalo municijo, so se morali pred sodi- ščem zagovarjati Marka in Daniel Komis ter Janez Marušič, vsi trije iz Solkana. Sodišče sodbe še ni

Koroški Slovenci in krščanska stanovska Avstrija

Prvega maja je praznovalo avstrijsko ljudstvo tretjo obletnico onega velikega dne, ko je pokojni kancler Dollfuss proglasil novo državno ustavo, predvidevajočo krščansko, stanovsko ureditev Av- strije. Kancler dr. Schuschnigg in z njim vse do- brohotne ljudstvo sme ob triletniki reči, da veliki trud pri izgrajevanju nove države ni bil nikakor zaman, marveč je prinesel Avstriji lepe uspehe v njenem notranjem življenju in zunanjem uveljav- ljanju. Manj senc in več sonca je danes okoli nove Avstrije. Pot k uresničitvi Dollfussove zamisli je utrjena in ne more več zgresti svoje smeri.

Tretja obletnica prvega maja 1934 stoji v zna- menju krščanskega značaja države. Pred njo in ob njej je čuti pozive, naj preide vlada in z njo krog merodajnih mož v državi in deželi od vsakojakih poizkusov pridobivanja in prigovarjanja ob strani stoječih k odločilnemu koraku končnoveljavneja pomirjenja. Ne, slučajno ni zapisal katoliški nemški dnevnik v deželi nedavno besede: »Poguma za frontni boj! Nacionalisti skušajo v zadnjem času izobešati na stolpih katoliških cerkev kljukaste zastave, množijo se tožbe, da prikazuje zapeljana mladina očitno protislovsko zadržanje, avstrijske naciste je zgrabilo nekaj kulturno-bojnega duha, ki je značilen za Nemčijo v njenem boju proti Cer- kvi in krščanstvu. Danes gre za zadnjo veliko odlo- čitev, katere ne bomo izsilili z obrambo, marveč z

Koroška snet žalaie

V Štebnu v Podjuni so ob res veliki udeležbi iz vse okolice pokopali Ferdinanda Krajerja, dol- goletnega župana globaške občine in predsednika političnega društva koroških Slovencev. Po gloso- vanju je g. Krajer pomagal s svojim ugledom spet zbirati razmahane ostanke koroških svojih zaved- nih slovenskih rojakov in stal res kot skala zmi- raj na braniku za njih pravice. Zato so mu tudi upravičeno in z zaupanjem poverili leta 1921 man- dat koroškega slovenskega poslanca. Niso se va- rali. Svojemu zvestemu faranu — mesečno je red- no sprejmal sv. zakramente, tedaj ko je bil pred par leti na poti iz Šmihela domov ponoči napaden in skoraj dosmrtno obkolan, je molil sv. rožni venec — je govoril g. dekan Kindlman v slovo prelepe besede. V imenu koroških Slovencev in v zahvalo za trud in trpljenje je svojemu nakdanjemu tovarišu iz deželnega zbora v pretresljivi nagrobniči izročil zadnji pozdrav škocijanski župnik g. Poljanec. Hra- sti padajo in drugih ni. Počivaj v miru naš Nandel

Boroveljski puškariji

»Koroški Slovenec« poroča: Morda je še vse premalo znano, da poznajo boroveljske puškarije daleč okoli po svetu. Ta obrt je prav za prav umetnost, kajti v Borovljah se je vedno delalo večinoma z roko, vsled česar so bili »piliji« znani kot precizni delavci. Povsod, kjer so se ustanjavljale nove tovarne orožja, so radi spre- jeli pilije iz Borovelj. Tako je delalo pred vojno večje število Borovljencev v Berlinu, Budimpešti, Steyru, Kragujevcu, Dunaju, Ameriki itd. in povsod tod še najdeš Borovljane. Med vojno jih je bilo zaposlenih v Steyrah preko 50 oseb. Kadarkoli so prejele take tovarne večja naročila, so se na- potili Borovljanci v svet. Po vojni je oboroževanje nehalo in mladini se ni nudilo prilike pogledati v

izreklo, ker je vložil proti njim tožbo tudi posest- nik Jožef Prijon, ki so mu trije mladeniči s prekopavanjem zemlje na njegovem posestvu pri- zadeli občutno škodo. Sodna oblast se tudi zanima, zakaj so obtoženi nabirali orožje in municijo in čemu najdenih 170 patron kalibra 7.5 niso takoj oddali vojaškim oblastem, kakor to zahteva zakon.

Tri mesece strogega zapore so prisodili Igna- ciju Rijavcu, 24 letnemu fantu iz Šempasa, ki je nevarno potolkel Franceta Kružla, tako da je mo- ral tri tedne ležati v bolnišnici.

★

V Socialni tiskarni v Gorici so nepoznani ta- tovi odnesli tiskarskega blaga in denarja v skupni vrednosti 11.200 lir. Odnesli so tudi nekaj letakov, ki bi morali te dni priti v javnost.

V Gorici smo videli preteklo nedeljo večje število slovenskih turistov, ki so si ogledali mesto ter okolice in so bi tudi na pokopališče v Redi- pulji. Zvečer se je avtokar odpeljal dalje proti Milanu, kjer bodo Slovenci, kot so dejali, obiskali tamošnjo razstavo.

Goriški prefekt je v imenu kralja razdelil ne- kaj visokih odlikovanj med prebivalce Julijske krajine. Med drugimi so bili odlikovani z redom Italijanske krone V. stopnje dr. Achille Vidri, dr. Emil Casanov, župan občine Kal pri Kanalu, dr. Fedels Cova, župan v Saloni, ter končno še Anton Oržan, trgovec.

Največje križe imajo oblasti z ureditvijo cen za surovo maslo. Podčelje je zelo nerado pošila surovo maslo na trg, ker dobiva zanj ugodnejše cene, ako ga prodaja po zasebnih poteh. Oblasti skoraj vsak dan določajo nove cene surovemu ma- slu, ki ga pa navzlic temu le malo pride na spre- gled.

Po goriških ulicah so se v noči od torka na sredo pojavile neke slikarje, ki so hotele smešiti obstoječi režim in pogodbo med Jugoslavijo in Italijo. Oblasti so pozapre veliko število mlajših ljudi, ki pa vsi zatirajo, da niso ničesar slikali po goriških zidovih.

napadom! Odstranite s poti obrekovalce in nadlež- neže, frontni duh naj preide v dejanje!...

Stališče koroških Slovencev do krščanstva, stanovske Avstrije nam ni treba navajati, ker ga jasno dovolj prikazujejo naša dejanja. Ne samo, da si od prvega dne nove Avstrije do danes nismo svesti niti najmanjše protidržavnosti, ob vseh šte- vilnih razočaranjih in tolikem nerazumevanju za naše narodnostno vprašanje, smo stali v prvih vr- stah za izgraditev krščanske, stanovske države v našem delu države. In to kljub temu, da je med nami še danes dovolj poizkusov, ki naj zabrišejo sledi Dollfussove Avstrije in ljudstvo približajo nazorom hitlerjanske Nemčije. Izvestni krogi sku- šajo te poizkuse skriti za neke nacionalno-politične cilje in še nedavno so pozvali nemško javnost, naj jim sledi, češ, kadar gre proti Slovincem, bodijo Nemci samo Nemci. Z veseljem beležimo, da od- klanjajo najnovejšo protislovsko krilatiko tudi krščanski nemški krogi v deželi.

Naših ciljev ne skrivamo pred nikomur. Hoče- mo konca s slepomišljenjem med našimi narodno- nezavednimi brati in sestrami, hočemo krščansko, narodno-zavedno in svoji državi zveste Slovence. Za ta svoj cilj se bomo tudi v bodoče borili s po- dvojenim pogumom, vedoč, da tako utrjujemo v na- šem delu dežele temelje krščanske, stanovske Av- strije.

svet. Zadnje mesece se z mrzlično naglico oboro- žuje vse in zopet je začelo »mikati« naše pilije. Večje število jih je že odšlo v Oberndorf na Wür- tembersko v Nemčijo, kjer se nahaja velika to- varna za orožje. Vsi so bili sprejeti in že delajo. Zadnji teden je prišel poziv od delav. zbornice, da se puškarije še vedno iščejo. Dne 20. t. m. se jih je javilo na občini menda 21 oseb in bržkone bodo dotični, ki bodo sprejeti, kmalu odpotovali. Spre- jemajo se pa le neozelenjeni in stari pod 35 let. Če bomo zvedeli, kako jim gre, vam pozneje poro- čamo.

Hitlerjevci v Rožu

»Koroški Slovenec« poroča z Roža: Naši na- cijci so Hitlerjev rojstni dan praznovali menda po vseh občinah po enakem navodilu: kljukaste za- stavice so v noči razobešali, ceste s polomljenimi križi posejali in ponekod celo žgali kresove. Na Bistrici so v jutru 20. t. m. opažali kljukaste zasta- vice na drevju, telefonskih in električnih žicah, cesta je bila posejana ko z rožicami. V začetku so ljudje mislili, da si je to šalo dovolil kak nočni aeroplan, pozneje šele so pogruntali, odkod ta noč- na demonstracija. Orožništvo je poskrbelo, da je

Noben živinozdravnik ne more dognati zdrav- stveno stanje psa po top- loti njegovega nosa ali smrčkanja.

Zvezni urad za ljudsko štetje računa in sodi, da znaša sedaj število skup- nega prebivalstva Zdru- ženih držav 141.574.000.

prišla vasica kmalu v stari red. V Svečah so nočni ptiči nalepili Hitlerjevo sliko celo na tablo domo- vinske fronte. Res je tako, kakor je dejal govorni- ka na obnem zboru našega društva, da je še dovolj tajnih prevratnih organizacij v deželi, ki rujejo proti državi.

Drobne novice

Za kaplana v St. Jakobu v Rožu je bil imeno- van g. Tomaž Holmar.

Umrla je v St. Tomažu pri Celovcu posestnica p. d. Tamišinja.

Po številu rojstev je na najslabšem v deželi Beljak, izmed vseh avstrijskih sodnih krajev pa je najboljši krški.

Nesreče z motornimi kolesi. Preteklo nedeljo je bilo v Celovcu več nesreč z motornimi kolesi. Mizar Janez Wornig je zavozil v avto in se s svojo spremljevalko vred hudo poškodoval. Mehanik Me- dved iz Celovskega St. Petra se je z motorjem po- nesrečil. Pri Vetrinju je neki motorni kolesar za- vozil v družbo več oseb in se smrtno ponesrečil.

FOTOAMATER

Ustaljevanje pozitivnih slik (liksiranje)

je važna zadeva, saj stremlji vsak amater za tem, da si ohrani slike čim daljšo dobo popolnoma brezhibne in neizpremenjene. Da se ne ustalju- jejo slike z uspehom v izčrpanem ali skoraj iz- črpanem ustaljevalcu, je obče znano pravilo, ki ga nekateri amaterji upoštevajo, nekateri pa tudi ne. Manj znano pravilo pa je, da je uporabljati za ustaljevanje pozitivov in negativov ločene usta- ljevalce, če se naj sigurno izognemo okvari poziti- tivnih slik.

V ustaljevalcu se nabirajo srebrove soli: po kopeli negativnega tvoriva, ki ima v plasti pre- cejnjo količino srebra, ostane v ustaljevalcu več srebra kot po pozitivnem tvorivu, ki ima tanjšo bromosrebarno plast. Večina fotografskih papirjev ima namreč na površini 1 m² dva do tri grame srebra, dočim ga ima negativno tvorivo od 8 do 20 g na 1 m² površine. S poizkusi je dognano, da se nabere v 1 litru ustaljevalca 2 g srebra z usta- ljevanjem 300 papirjev formata 9×12 in ista količina z ustaljevanjem 24 plošč formata 9×12. Prav tako je s poizkusi dokazano, da eta 2 g srebra v 1 litru ustaljevalne kopeli največja do- pustna količina, ki jo sme vsebovati 1 liter usta- ljevalca za fiksiranje pozitivnih slik. Večje koli- čine srebra ni namreč mogoče popolnoma odstra- niti iz papirja niti z dolgotrajnim izpiranjem. Iz papirja neizprane soli pa so vzrok dveh napak: pri tenjenju takšnih slik s sulfidi ali selenidi ne dobimo čistih belin, temveč postanejo rumenkaste. To je manjše zlo, ker je prišlo tenjenje vsaj za sedaj iz mode. Večje zlo pa je, da se pretvorijo brezbarvne srebrove soli v temno žveplovo srebro ter slike zaradi tega porumenijo. Čim več je bilo srebra v ustaljevalcu, tem močnejši je ta pojav. Marsikdo si je že belil glavo, od kod takšna okva- ra slik, ko je bil vendar prepričan, da ni bil po- vršen niti pri ustaljevanju, niti pri izpiranju slik. Če bi preiskal svoj rabljeni ustaljevalec z ozirom na količino vsebovanih srebrovih soli, bi mu po- etala okvara takoj jasna.

Ali naj zaradi tega ustaljevalec odvržemo, ko doseže z ustaljevanjem enega ali drugega tvoriva največjo dopustno količino dveh gramov srebra?

Ustaljevalec, v katerem smo ustalili 24 plošč formata 9×12, je še vedno uporabljiv za ustalje- vanje negativnega tvoriva, dočim je za pozitivne slike neuporabljiv. Nasprotno je ustaljevalec, v katerem smo ustalili že 300 slik formata 9×12, neuporabljiv za negativno in pozitivno tvorivo. — Koncentracija kopeli je združila z ozirom na ko- ličino fiksirnega natrona skoraj na polovico, ker ga je verkal papir vase precejšnjo množino in je kopel zaradi tega za ustaljevanje negativnega tvo- riva preveč razredčena, čeprav bi sicer kopel sa- ma na sebi negativnemu tvorivu zaradi tega ne škodovala. Le čas ustaljevanja zdaljšamo s pre- več razredčeno kopeljo po nepotrebnem. Za po- zitivno tvorivo je zaradi prevelike vsebine sre- brovih soli iz opisanih razlogov prav tako nepri- poročljivo. Zato ga vržemo proč.

Kdor hoče povsem varno voziti, naj ima v temnici dva ustaljevalca: enega za pozitivno in drugega za negativno tvorivo. Popolnoma ločeno!

Naša društva

Fotoklub Ljubljana. V ponedeljek, dne 3. maja seja občega odbora, v torek in petek običajni član- ski sestanek in dogovor zaradi izleta v nedeljo. Člani naj prinesejo slike, ki smo jih namenili za razstavo, sigurno do 5. maja. Po tem dnevu do- spele slike bo razstaveni odbor odklonil. V maju prične klub s skioptičnimi predavanji, ki bodo v Ljubljani in v krajih, kjer ima klub svoje člane. Vsa predavanja bo imel tajnik K. Kocjančič. Prvo predavanje bo v Ljubljani dne 11. maja v klubo- vem lokalu, potem 14. maja v Celju, dne 21. maja v Ribnici in 28. maja na Jesenicah.

V neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dotrpel danes ob 4 jutraj, po dolgi in težki bolezni naš nad vse ljubljani in najboljši soprog, oče, brat in stric, gospod

Matej Hubad

koncertni vodja Glasbene Matice in ravnatelj Državnega konservatorija v pokoju

Zemske ostanke predragega pokojnika prepeljejo v torek, dne 4. maja 1937 jutraj v Glasbeno Matico, odkoder bo pogreb na pokopališče k Sv. Križu ob 4 popoldne. Prosimo tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 2. majnika 1937.

Jerica roj. Dolenc, soproga; Samo, sin; Ivana sestra; družine: Hubad, dr. Zarnik, Podgoršek, Svetec, Mohorčič, Zor in Eppeh.

Ravnateljstvo in učiteljski zbor Državnega konservatorija v Ljubljani

javljata žalostno vest, da je umrl gospod

Matej Hubad

ravnatelj Državnega konservatorija v p.

Nepozabnega pokojnika in preblagega predstojnika, katerega ime bo za vse čase zapisano na prvem mestu v zgodovini glasbeno-kulturnega podviga Slovencev, spremimo na njegovni zadnji poti v torek, dne 4. maja 1937 ob 4 popoldne.